

ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (Αύγουστος 2011)

Συγγραφέας: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Παρουσιάστηκε τον Απρίλιο 2011 από τον Οργανισμό Θεσσαλονίκης (ΟΡΘΕ) και το ΥΠΕΚΑ το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης, το οποίο σύμφωνα με το Υπουργείο στοχεύει στη διεθνοποίηση και οικονομική ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης, στην ενδυνάμωση της χωρικής συνοχής της μητροπολιτικής περιοχής, στην ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και στην ενίσχυση του μοντέλου της συμπαγούς πόλης. Οι κύριοι άξονες του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης είναι:

- η επιστροφή στο Κέντρο της πόλης,
- η αναζωογόνηση των υποβαθμισμένων περιοχών,
- η προστασία των ευαίσθητων περιοχών του φυσικού περιβάλλοντος,
- η ενίσχυση της ήπιας κινητικότητας με φιλικούς τρόπους μετακίνησης,
- ο στρατηγικός σχεδιασμός του θαλάσσιου μετώπου με ενιαίες προδιαγραφές,
- η αναβάθμιση της εικόνας της πόλης με μεγάλες και μικρές αναπλάσεις,
- η ενδυνάμωση του ρόλου της ευρύτερης ηεριοχής και
- η ενίσχυση του δικτύου των αστικών κέντρων.

Σύμφωνα με το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο σχεδιάζεται να δημιουργηθούν «πράσινες» γειτονίες στην καρδιά της Θεσσαλονίκης παρέχοντας οικονομικά κίνητρα στους πολίτες, ώστε να τις επιλέξουν για πρώτη κατοικία, δρομολογείται ανάπλαση σημαντικών περιοχών της πόλης (Πλω Πόλη) και διαμόρφωση πλατειών και χώρων

πρασίνου και αναψυχής (πρώην Στρατόπεδο Στρεμπενιώτη, ενδιάμεσοι δρόμοι τεσσάρων πυκνοδομημένων οικοδομικών τετραγώνων).

Η οδός Τσιμισκή προορίζεται να γίνει δρόμος ήπιας κυκλοφορίας, με τραμ, ιδανικός για τους εξόριστους σήμερα από το αυτοκίνητο, πεζούς και ποδηλάτες με τη μελέτη να εκπονείται από το Δήμο Θεσσαλονίκης. Μάλιστα μέσα στον Ιούλιο αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί και η μελέτη για την ανάπλαση της περιφερειακής Τάφρου με τον προϋπολογισμό ανέρχεται σε 9,5 εκατομμύρια ευρώ και την επιδίωξη της ένταξης για χρηματοδότηση του έργου από τα ΠΕΠ για άμεση υλοποίηση, η οποία θα συνεισφέρει στην πόλη χιλιόμετρα πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων.

Στα πλαίσια του Ρυθμιστικού Σχεδίου περιλαμβάνονται ακόμα πρωτοβουλίες, όπως: η διεύρυνση της προστατευθείσας περιοχής του δάσους Σείχ-Σου, η μελέτη για ενιαίους κανόνες δόμησης μέσω εθνικής στρατηγικής SEVEZO, η ενίσχυση του ρόλου του ιστορικού κέντρου με έργα στις περιοχές Διοικητηρίου, Βαλαωρίτου και Αγγελάκη, αρχιτεκτονικοί διαγωνισμοί για αναπλάσεις στον άξονα Αχειροποίητου-Αγίας Σοφίας, Επταπυργίου, η προστασία της ιστορικής ταυτότητας της πόλης με αποκαταστάσεις κτιρίων βιομηχανικής κληρονομιάς (Μύλοι Αλλατίνη, αποθήκες λιμανιού κλπ)-και αγορών (π.χ. Μοδιάνο) και η δημιουργία αρχαιολογικών διαδρομών. Μετά την ολοκλήρωση των έργων του μετρό προβλέπεται από το σχέδιο αποκατάσταση της ευρύτερης περιοχής της Αγίας Σοφίας καθώς και ανάπλαση και ανάδειξη των μνημείων και του δημόσιου χώρου.

Τον Σεπτέμβριο, θα προκηρυχθούν από τον Οργανισμό Θεσσαλονίκης [ΟΡΘΕ] οι διαγωνισμοί για πέντε επιμέρους μελέτες σε επίπεδο masterplan Στρατηγικού Ανασχεδιασμού της ζώνης της θαλάσσιας Σχέσης της Θεσσαλονίκης που εκτείνεται από τη Μηχανιώνα έως το Καλοχώρι.

Στην πεζοδρόμηση της οδού Αγίας Σοφίας θα προχωρήσει μέχρι το τέλος Ιουλίου η αντιδημαρχία Αστικού Σχεδιασμού, Πολεοδομίας και Δικτύων Θεσσαλονίκης, δράση η οποία συμπεριλαμβάνεται και στο σχεδιασμό του υπουργείου Περιβάλλοντος, στο πλαίσιο του προγράμματος «Θεσσαλονίκη 2012». Συγκεκριμένα θα πεζοδρομηθεί το τμήμα της Αγίας Σοφίας από τη συμβολή της με την οδό Μακένζυ Κινγκ (πλατεία Αγίας Σοφίας) μέχρι τη συμβολή της με την οδό Τσιμισκή. Η πεζοδρόμηση θα γίνει πιλοτικά, η οδός Αγίας Σοφίας θα κλείσει για τα ΙΧ με την τοποθέτηση αποτρεπτικών,

για δύο μήνες -Αύγουστο και Σεπτέμβριο- ώστε στη συνέχεια να αξιολογηθούν τα αποτελέσματα, ως προς την αποδοχή του κοινού, πεζών και οδηγών, την τόνωση της αγοραστικής κίνησης και τυχόν προβλήματα, προκειμένου -αν λειτουργήσει- να προχωρήσει στη μόνιμη εφαρμογή του μέτρου με την οριστική πεζοδρομηση της συγκεκριμένης οδού. Αν το πείραμα πετύχει, θα επεκταθεί και σε άλλους δρόμους με στόχο να αρχίσει η υλοποίηση και άλλων πεζοδρομήσεων βασικών οδών του κέντρου της Θεσσαλονίκης.

Συζητείται η πεζοδρομηση και της Παλιάς Παραλίας της Θεσσαλονίκης, δηλαδή της Λεωφόρου Νίκης, μετά τη συμβολή της με τη Βενιζέλου μέχρι το τέρμα της, στο Λευκό Πύργο, για τα σαββατοκύριακα του καλοκαιριού. Έτσι η Παλιά Παραλία της Θεσσαλονίκης θα μετατρέπεται τα σαββατοκύριακα σε ένα πεζόδρομο μεγάλης έκτασης, από τις 5 το απόγευμα του Σαββάτου, μετά από το κλείσιμο της αγοράς, μέχρι τις 8 το βράδυ της Κυριακής.

Η πεζοδρομηση σχεδιάζεται να δοκιμαστεί τα Σαββατοκύριακα του Ιουλίου και του Αυγούστου, εφόσον η πρόταση εγκριθεί, ώστε να υπάρξει μία ομαλή και ήπια προσαρμογή των πολιτών στη δράση εκμεταλλευόμενοι τους ούτως ή άλλως ιδιαίτερα χαμηλούς κυκλοφοριακούς φόρτους λόγω των καλοκαιρινών διακοπών. Έτσι, μετά τους δύο μήνες εφαρμογής του, το μέτρο αυτό θα μπορέσει να αξιολογηθεί, ώστε να αποφασιστεί ενδεχόμενη συνέχισή του.

Ο ποδηλατοδρόμος, που βρίσκεται στο πεζοδρόμιο επί της Λεωφόρου Νίκης θα μετακινηθεί επί του οδοστρώματος της οδού προς το μέτωπο της θάλασσας, με τέτοιο σχεδιασμό, που θα προστατεύει τους ποδηλάτες και όχι από την πλευρά των καφετεριών όπως είχε αρχικά ανακοινωθεί. Απελευθερώνεται έτσι το πεζοδρόμιο της Παλιάς Παραλίας για τη διευκόλυνση των περιπατητών της παραλίας και των ποδηλατών και στο δρόμο μένουν δυο λωρίδες για τα οχήματα με στόχο με έμμεσο τρόπο η διέλευση της κυκλοφορίας, δηλαδή οι ίδιοι οι οδηγοί, να 'διώχνουν', όσους επιδιώκουν να σταθμεύουν παράνομα στην αριστερή πλευρά της οδού.

Προκηρύχτηκε την 1η Ιουλίου, από την ΟΛΘ ΑΕ ο διεθνής διαγωνισμός για την 1η φάση κατασκευής και λειτουργίας μαρίνας σκαφών αναψυχής στο χώρο της Α' προβλήτας του λιμανιού της Θεσσαλονίκης.

Σύμφωνα με το σχεδιασμό, προβλέπεται η παραχώρηση για περίοδο 30 τουλάχιστον ετών της θαλάσσιας ζώνης μπροστά στο κρηπίδωμα Νο 1 -προς την πλευρά του κέντρου της πόλης- του λιμανιού για τον ελλιμενισμό τουριστικών σκαφών και της χερσαίας ζώνης στην Α' προβλήτα [7,195 στρέμματα] για την εξυπηρέτηση των χρηστών της μαρίνας -εστίαση, αναψυχή, εμπόριο ναυτιλιακών ειδών. Επίσης, προβλέπεται η παραχώρηση υπαίθριου χώρου στη Β' προβλήτα (9,370 στρέμματα) για τη διαχείριση και την επισκευή σκαφών αναψυχής.

Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το 2014 και η μαρίνα θα διαθέτει 218 θέσεις ελλιμενισμού, ενώ ο συνολικός προϋπολογισμός του επενδυτικού σχεδίου εκτιμάται στα 11,3 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τη διοίκηση της ΟΛΘ ΑΕ, η δημιουργία της εξυπηρετεί τους ακόλουθους πέντε στρατηγικούς στόχους της ΟΛΘ ΑΕ:

- Πρώτον, προώθηση του θαλάσσιου τουρισμού, μέσω της ικανοποίησης των αναγκών ελλιμενισμού τουριστικών σκαφών.
- Δεύτερον, ανάδειξη του παραλιακού μετώπου της Θεσσαλονίκης, αναβάθμιση της αισθητικής της πόλης και της ποιότητας του περιβάλλοντος, καθώς και βελτίωση της σχέσης των κατοίκων της πόλης με τη θάλασσα.
- Τρίτον, δημιουργία ευκαιριών για δραστηριότητες αναψυχής, πολιτισμού και ναυταθλητισμού.
- Τέταρτον, τόνωση της εμπορικής και τουριστικής κίνησης της πόλης, μέσω της αύξησης του τουρισμού υψηλού επιπέδου, της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου και της αύξησης των θέσεων εργασίας.
- Πέμπτον, αύξηση των εσόδων και των κερδών της ΟΛΘ ΑΕ.

Η υλοποίηση του σχεδίου αναμένεται να ενισχύσει σημαντικά την τουριστική υποδομή της ευρύτερης κεντρικής Μακεδονίας στον τομέα του θαλάσσιου τουρισμού καθώς, όπως αναφέρεται σε σχετική μελέτη, «στη θαλάσσια ζώνη της Θεσσαλονίκης και των γειτονικών περιοχών Χαλκιδικής, Πιερίας και Σερρών, χαρακτηριστικό κοινό σημείο είναι η ανυπαρξία επαρκών θέσεων ελλιμενισμού, πόσο μάλλον σύγχρονων λιμενικών υποδομών».

Στο μεταξύ συνεχίζεται, με σκοπό να ολοκληρωθούν τα έργα παρέμβασης μέχρι τον Σεπτέμβριο, και η ανάπλαση της πρώτης προβλήτας με στόχο την ανάδειξη της περιοχής και την αξιοποίησή της ως χώρου πολιτισμού, όπως και η αποκατάσταση των αποθηκών, η δενδροφύτευση και η μεταφορά όλων των λιμενικών υπηρεσιών στη δεύτερη προβλήτα.

Διαγωνισμός διεξάγεται από το ΥΠΟΜΕΔΙ, το οποίο στο πλαίσιο της διαδικασίας εγκατάστασης και λειτουργίας της Αστικής Θαλάσσιας Συγκοινωνίας στο πολεοδομικό συγκρότημα Θεσσαλονίκης, αναζητά ιδέες για την κατασκευή των στάσεων επιβίβασης - αποβίβασης και τις υπόλοιπες εγκαταστάσεις στις προβλήτες των στάσεων. Συγκεκριμένα αναζητά προσχέδια για τις κτιριακές εγκαταστάσεις των προβλητών οι οποίες θα περιλαμβάνουν εκδοτήρια εισιτηρίων, χώρο αναμονής επιβατών, χώρο ελέγχου του συστήματος και εξυπηρετήσεις αναψυκτηρίου.

Σκοπός του Διαγωνισμού είναι η αναζήτηση προσχεδίων για τις εγκαταστάσεις αναμονής επιβατών και έκδοσης και ελέγχου εισιτηρίων που αφορούν στις απολύτως αναγκαίες κτιριακές υποδομές για τη λειτουργία της αστικής θαλάσσιας συγκοινωνίας της Θεσσαλονίκης και την εξυπηρέτηση των επιβατών της και καλούνται να συμμετέχουν νέοι αρχιτέκτονες έως 40 ετών.

Αντικείμενο του Διαγωνισμού αποτελεί η σύνταξη αρχιτεκτονικών προσχεδίων [προμελέτη] για τις 4 επιλεγείσες στάσεις της βασικής διαδρομής της αστικής θαλάσσιας συγκοινωνίας της Θεσσαλονίκης, που θα χωροθετηθούν στις περιοχές:

- Πλατεία Ελευθερίας
- Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης
- Μαρίνα Καλαμαριάς
- Περσία

Στις αρχές Σεπτεμβρίου αναμένεται να γίνει η ανοιχτή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος προς ιδιώτες για την ανάπτυξη αστικής θαλάσσιας συγκοινωνίας στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης ενώ αν όλα πάνε καλά τα караβάκια θα

αρχίσουν δρομολόγια από το 2012.

Στις 25/05/2011 πραγματοποιήθηκε το πρώτο δρομολόγιο για το μετρό Θεσσαλονίκης με επιβάτες τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου Θεσσαλονίκης. Οι δημοτικοί σύμβουλοι επιβιβάστηκαν από το σταθμό του Ευκλείδη, επισκέφτηκαν τα τρία βασικά εργοτάξιά του τα οποία και παρουσιάστηκαν (το Σταθμό Πανεπιστήμιο, το Σταθμό της Φλέμινγκ και του Ευκλείδη] και πραγματοποίησαν ένα από τα μελλοντικά δρομολόγια της κύριας γραμμής το οποίο σε πραγματικές συνθήκες δεν θα ξεπερνά σε διάρκεια το 1,5 λεπτό.

Ο σταθμός στο Πανεπιστήμιο θα διαθέτει τέσσερα επίπεδα: Έναν ημιώροφο, όπου θα βρίσκονται οι διοικητικές υπηρεσίες, το επίπεδο -1 στο οποίο γίνεται η διακίνηση των επιβατών και η έκδοση εισιτηρίων, τα επίπεδα -2 και -3 όπου θα βρίσκονται οι ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις, ενώ ένα επίπεδο πιο κάτω, στο -4 θα βρίσκονται οι αποβάθρες, θα είναι προσβάσιμος από τρία σημεία, δυο επί της οδού Εγνατία, ενώ μια ακόμη είσοδος θα λειτουργεί από την πλευρά του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Ο Σταθμός Ευκλείδη είναι ένας από σταθμούς του Μετρό Θεσσαλονίκης που έχουν σχεδόν ολοκληρωθεί. Θα διαθέτει τέσσερα επίπεδα, τα οποία έχουν κατασκευαστεί στο σύνολό τους ενώ αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε εξέλιξη εργασίες για την κατασκευή φρεατίων και προσβάσεων. Τέλος ο σταθμός Φλέμινγκ θα διαθέτει τρία επίπεδα με την πρόσβαση στον σταθμό να γίνεται από δυο σημεία, από την πλευρά της οδού Φλέμινγκ και από την οδό Μακεδονίας.

Ως προς το σχεδιασμό του Μετρό της Θεσσαλονίκης και τα σχέδια μελλοντικής του επέκτασης, σύμφωνα τον υφυπουργό Υποδομών κ. Μαγκριώτη το δίκτυο γραμμών του Μετρό Θεσσαλονίκης που θα καλύπτει το πολεοδομικό συγκρότημα, θα είναι συνοδικού μήκους 33 χλμ. Συγκεκριμένα το δίκτυο αυτό θα περιλαμβάνει:

- Την πρώτη γραμμή στα όρια του δήμου Θεσσαλονίκης.
- Την δεύτερη γραμμή μέχρι τη Μίκρα της Καλαμαριάς (5,9χλμ με 5 σταθμούς).
- Την τρίτη γραμμή από την Πλατεία Δημοκρατίας μέχρι την Ευκαρπία και τα

Νοσοκομεία [6,5 χλμ με 6 σταθμούς].

- Την τέταρτη γραμμή από το Σιδηροδρομικό Σταθμό, την Ξηροκρήνη, τους Αμπελόκηπους, την Μενεμένη, τον Εύοσμο και το Ελευθέριο-Κορδελιό (4,5χλμ με 4 σταθμούς).
- Την πέμπτη γραμμή από το Πανεπιστήμιο, την Τούμπα, Χαριλάου μέχρι την Ν. Ελβετία 3,8χλμ με 3 σταθμούς).
- Τέλος τη συνέχεια από τη Μίκρα μέχρι το Αεροδρόμιο (5,5χλμ με 3 ή 4 σταθμούς) με μέσο σταθερής τροχιάς το οποίο θα επιλεγεί μετά από μελέτη.

Εκτιμάται ότι μέσα στο 2015 θα έχει ολοκληρωθεί η πρώτη γραμμή στα όρια του Δήμου Θεσσαλονίκης αλλά και η δεύτερη στην Καλαμαριά. Όπως φαίνεται στα δυτικά η βασική γραμμή θα επεκταθεί από το Ν.Σ. Σταθμό μέχρι τον Εύοσμο, στην ίδια γραμμή και έτσι το πιο πιθανό σενάριο είναι η βασική γραμμή στην τελική της μορφή να είναι από τον Εύοσμο μέχρι τη Μίκρα και το Αεροδρόμιο Μακεδονία. Το 2013 θα δημοπρατηθεί η πρώτη γραμμή στη Δυτική Θεσσαλονίκη από την Πλατεία Δημοκρατίας μέχρι την Ευκαρπία και τα Νοσοκομεία. Ενώ το δεύτερο παρακλάδι θα ξεκινά από το σταθμό Πανεπιστήμιο και περνώντας από τις περιοχές Χαριλάου και Τούμπα θα καταλήγει στην Νέα Ελβετία.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της πρώτης γραμμής που ήδη κατασκευάζεται είναι 13 σταθμοί με κεντρική αποβάθρα, 9,6 χλμ. γραμμής με δύο ανεξάρτητες σήραγγες μονής τροχιάς, 18 υπέρ-αυτόματοι συρμοί τελευταίας τεχνολογίας, πλήρως κλιματιζόμενοι, οι οποίοι θα κινούνται χωρίς οδηγό αλλά με συνοδό, συστήματα αυτόματων θυρών επί των αποβάθρων κάθε σταθμού για καλύτερη εξυπηρέτηση και μέγιστη ασφάλεια του επιβατικού κοινού, και αμαξοστάσιο έκτασης 50.000 τμ στην περιοχή της Πυλαίας.

Επίσης, στο πρόγραμμα ανάπτυξης χώρων στάθμευσης της Αττικό Μετρό προβλέπεται η κατασκευή υπόγειων χώρων στάθμευσης στο Μετρό της Θεσσαλονίκης, συνολικής χωρητικότητας 3.700 θέσεων. Συγκεκριμένα οι χώροι στάθμευσης που πρόκειται να κατασκευαστούν είναι:

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>

- Ν. Σιδηροδρομικός Σταθμός 1 [450 θέσεις, -4 υπόγεια]
- Νέος Σιδ. Σταθμός 2 [450 θέσεις, -4 υπόγεια]
- Νέα Ελβετία [450 θέσεις, -4 υπόγεια]
- Πανεπιστήμιο 1 [450 θέσεις, -4 υπόγεια]
- Πανεπιστήμιο 2 [450 θέσεις, -4 υπόγεια]

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στο Ενημερωτικό Δελτίο του Συλλόγου Ελλήνων Συγκοινωνιολόγων (Απρίλιος-Ιούνιος 2011), σ. 37-40.